

**MVO
RISICO
CHECKER**

AAN DE SLAG MET DUE DILIGENCE

WAT IS DUE DILIGENCE?

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (mvo) betekent dat je als bedrijf of ondernemer verantwoordelijkheid neemt om bij te dragen aan een gezonde, sociale en welvarende maatschappij – nu en in de toekomst. Dit houdt in dat je zakendoet met respect voor mens, milieu en klimaat. Deze verplichting is vastgelegd in internationale richtlijnen zoals de OESO-Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en de UN Guiding Principles for Business and Human Rights. Hierin staat dat je als bedrijf jouw risico's op het gebied van mvo in je waardeketen en productieproces moet identificeren, voorkomen en verminderen.

Dit proces heet due diligence, of in het Nederlands 'gepaste zorgvuldigheid'. Binnen Europa is er in 2024 een wet aangenomen om due diligence verplicht te stellen: de Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD). Consumenten, maatschappelijke organisaties en de overheid verwachten steeds vaker dat je verder kijkt dan je eigen bedrijfsvoering en rekening houdt met de hele waardeketen – zelfs over landsgrenzen heen. Dit is het uitgangspunt van mvo: het creëren van financiële waarde mag niet ten koste gaan van mens en milieu. Door op deze manier te ondernemen, behoud je niet alleen je maatschappelijke relevantie, maar ook je bestaansrecht op de lange termijn.

DE 6 STAPPEN VAN DE DUE DILIGENCE CYCLUS

Due diligence is een doorlopend proces dat je helpt risico's op het gebied van mensenrechten en milieu in kaart te brengen en vervolgens te stoppen, te voorkomen of te beperken. Het proces staat centraal in de internationaal erkende OESO-richtlijnen (herzien in 2023) en de United Nations Guiding Principles (UNGPs, 2011). En bestaat uit zes stappen die je continu herhaalt:

STAP 1: Integreer in beleid en bedrijfsvoering

Stel beleid en procedures op om risico's te identificeren en aan te pakken. Maak duidelijk hoe jouw bedrijf verantwoord wil ondernemen.

STAP 2: Identificeer en beoordeel

Negatieve gevolgen: identificeer mogelijke negatieve gevolgen in je organisatie en waardeketen. Dit kan gaan over mensenrechten, milieu of arbeidsomstandigheden.

STAP 3: Stop, voorkom en beperk

Negatieve gevolgen: onderneem actie om risico's te stoppen, te voorkomen of te beperken. Dit omvat nauwe samenwerking met leveranciers en andere ketenpartners.

STAP 4: Monitor

Dedoeltreffendheid van je acties: volg de voortgang van de genomen maatregelen. Zorg dat je resultaten meet en eventuele problemen opnieuw analyseert.

STAP 5: Communiceer

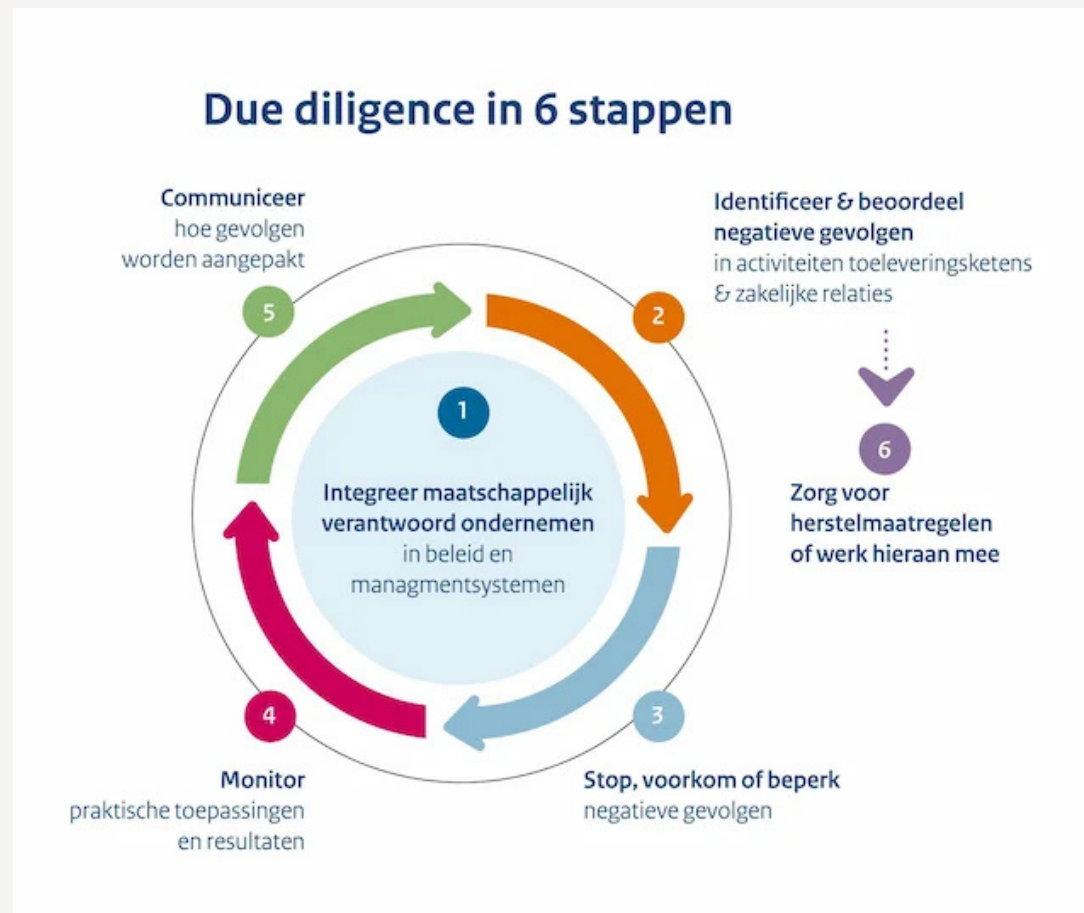
Over beleid, risico's en resultaten: wees transparant over je aanpak en resultaten. Dit versterkt het vertrouwen van klanten, partners en andere belanghebbenden.

STAP 6: Herstel

Schade of werk hieraan mee: bied oplossingen aan als jouw bedrijf schade heeft veroorzaakt of eraan heeft bijgedragen. Zorg voor herstel en compensatie waar nodig.

DE 6 STAPPEN VAN DE DUE DILIGENCE CYCLUS

Due diligence is dus een continu proces waarmee je de negatieve gevolgen van bedrijfsactiviteiten op mens, milieu en klimaat beheerst. Hoe je dit doet, hangt af van de omvang van jouw bedrijf, je positie in de waardeketen en de ernst van de geïdentificeerde risico's.

MVO IN JOUW WAARDEKETEN

Mvo heeft betrekking op de hele keten. Inkoopbeleid, distributie, ontwerp van het product: stuk voor stuk belangrijke stappen in je keten waar je – samen met je toeleveranciers en partners – de negatieve impact in je keten dient te verminderen.

Realiseer je dat due diligence vooral gaat om de effecten van jouw bedrijfsactiviteiten op werknemers, lokale gemeenschappen en het milieu. Hier hoort ook bij: het erkennen van specifieke behoeften van kwetsbare groepen zoals vrouwen, kinderen en seizoensarbeiders, en het hanteren van een genderperspectief.

STAP 1: INTEGREREN IN BELEID EN BEDRIJFSVOERING

Na deze stap weet je welk intern beleid je aanpast en welke processen je aanscherpt om due diligence te implementeren.

1a: Analyseer en versterk je huidige beleidsvoering

Kijk eerst naar je huidige mvo-beleid. Heb je al focus aangebracht op bepaalde thema's die je in je due diligence-beleid kunt voortzetten? Prima! In dat geval kunnen je mvo-beleid en due diligence elkaar versterken.

Heb je nog geen mvo-beleid? Dan is dit hét moment. Dit beleid legt de basis voor je mvo-missie en -visie, stelt doelen vast en bepaalt wie binnen jouw organisatie verantwoordelijk is. Je keuzes hebben invloed op je internationale activiteiten en helpen om negatieve effecten op mens, milieu en klimaat in kaart te brengen en aan te pakken.

In je beleid erken je dat jouw bedrijfsactiviteiten – en die in je keten – negatieve effecten kunnen hebben op mensenrechten, milieu en/of klimaat. Je legt vast hoe je deze gevolgen volgens de OESO-richtlijnen en de UN Guiding Principles van plan bent aan te pakken. Het beleid beschrijft ook:

- bij wie welke verantwoordelijkheid ligt voor mvo binnen je organisatie;
- welke ernstige en waarschijnlijke negatieve effecten er eventueel in je keten zitten;
- hoe je gebruikmaakt van keurmerken, samenwerkingsverbanden of andere instrumenten;
- en wat je verwacht van leveranciers en medewerkers.

Je stelt dit beleid op in samenwerking met interne en externe experts en betreft belanghebbenden actief in het due diligence-proces. Meetbare doelen zorgen ervoor dat je jouw voortgang kunt evalueren. Zorg ervoor dat het beleid is goedgekeurd door het bestuur of managementteam (MT) en publiekelijk beschikbaar is voor alle belanghebbenden.

Zorg voor intern draagvlak

Om due diligence succesvol te integreren, is intern draagvlak essentieel. Implementeer je mvo-keuzes zo veel mogelijk in bestaand beleid en bedrijfsprocessen. Vaak zijn er al beleidsdocumenten, procedures en rapportageformats beschikbaar. Denk aan:

- een algemene beleidsverklaring;
- managementrapportages en formats voor verbetervoorstellen;
- en een leverancierscode.

Door relevante stappen en voorwaarden voor mvo op te nemen in deze bestaande formats, borg je automatisch de veranderingen binnen je managementsystemen.

TIP UIT DE PRAKTIJK

Heb je vragen over het opstellen van een mvo-beleid? MVO Nederland heeft een handige gids samengesteld met antwoorden op de meest gestelde vragen. Deze download je als partner gratis op onze website, zodat je snel en effectief aan de slag kunt.

[Mvo-beleid: hoe stel je die op? \(en 7 andere vragen beantwoord\)](#)

1B: Integreer in de bedrijfsvoering

Om due diligence succesvol te implementeren, moet je interne organisatie goed zijn ingericht. Dit vraagt om structuur, heldere verantwoordelijkheden en betrokkenheid van alle teams. Hieronder vind je de vier belangrijkste onderdelen.

Inbedding in je organisatie

Zorg ervoor dat er duidelijke afspraken worden gemaakt en vastgelegd over wie welke verantwoordelijkheden draagt. Dit werkt het best wanneer deze afspraken worden geïntegreerd in bestaande procedures en beleid, zoals:

- inkoop- en verkoopprocedures;
- risico-inventarisatie & evaluatie (RI&E);
- procedures voor leveranciersselectie;
- gedragscodes en contracten.

Medewerkers zijn vaak al vertrouwd met deze processen, wat het eenvoudiger maakt om due diligence vanzelfsprekend onderdeel te laten worden.

Een koppeling met het beloningsbeleid en functieomschrijvingen helpt ook. Inkopers die niet uitsluitend op financiële targets worden beoordeeld zijn eerder gestimuleerd om duurzaamheidsaspecten in gesprekken met leveranciers mee te nemen. En als verkoopteams worden aangesproken op het voorkomen van late orderwijzigingen – die vaak grote gevolgen hebben in de keten – zoeken ze eerder alternatieve oplossingen met klanten.

Iedereen heeft een rol

- **Inkopers** kiezen leveranciers en bespreken sociale en milieuthema's.
- **Verkopers** kennen klantverwachtingen en vertalen deze naar duurzame interne vragen.
- **Juridische zaken** stelt contracten op met wederzijdse gedragscodes en verwachtingen.
- **Financiën** zorgt voor budget voor bijvoorbeeld actieplannen.
- **HR** traint personeel om mvo-principes te integreren in hun werk.
- **Logistiek** onderzoekt schonere vervoersopties.

Heb je een duurzaamheidsafdeling? Dan kan deze als coördinator dienen, terwijl de directie als drijvende kracht zorgt voor een goede implementatie van het proces.

Leid je organisatie op

Zorg ervoor dat medewerkers begrijpen wat mvo en duurzaam inkopen betekenen. Bijvoorbeeld: last-minute bestellingen en lage prijzen kunnen leiden tot het schenden van arbeidsnormen. Als je inkopers alleen aanstuurt op lage prijzen, verliezen zij mvo-aspecten uit het oog. Dit voorkom je door:

- het management aan te spreken op beleid;
- en inkoopteams te trainen en te informeren over mvo-prioriteiten.

Vereenvoudig je keten

Houd je leveranciersportefeuille overzichtelijk en verkort de toeleveringsketen waar mogelijk. Minder leveranciers en handelaars maken afspraken eenvoudiger en transparanter. Werk aan langdurige relaties met ketenpartners om stabiliteit te creëren.

Stel heldere due diligence-doelen op

Iedereen in de organisatie moet werken aan dezelfde doelen om due diligence tot een succes te maken. Zorg ervoor dat doelen duidelijk zijn, zoals beschreven in latere stappen van dit proces.

STAP 2: IDENTIFICEER EN BEOORDEEL **NEGATIEVE GEVOLGEN**

In deze stap maak je eerst een overzicht van jouw producten, diensten en grondstoffen, inclusief hun land van herkomst, leveranciers en afnemers en afzetmarkten. Op basis hiervan komt een overzicht van mvo-risico's die relevant zijn voor jouw producten en diensten. Waarna je deze analyseert en prioriteiten stelt. Dit overzicht vormt een belangrijke basis voor het opstellen van een gericht plan van aanpak in de volgende stappen.

2a: Breng je keten in kaart

Om goed risicomanagement te starten is het essentieel om inzicht te krijgen in de aard en omvang van jouw waardeketen. Dit inzicht heb je uiteindelijk nodig voor alle grondstoffen en producten die je inkoopt. Hoe meer je weet over je keten, hoe beter je risico's kunt identificeren en negatieve impact kan aanpakken.

Hoe breng je jouw keten in kaart?

Begin met deze vier stappen om een helder beeld te krijgen van jouw waardeketen:

STAP 1: Maak een lijst van alle producten en diensten die je inkoopt, produceert en exporteert

Verzamel alles wat een rol speelt in jouw bedrijfsvoering, van grondstoffen tot eindproducten.

STAP 2: Breng de weg van grondstof tot consument in beeld

Analyseer de hele keten die voorafgaat aan jouw product of dienst. Denk aan transport, het delven van grondstoffen, productie van halffabricaten, en andere tussenstappen.

STAP 3: Breng de stappen na jouw product of dienst in kaart

Dit zijn de afnemers van jouw producten of diensten, zoals fabrieken die verdere verwerking doen of retailers die jouw product verkopen. Dit inzicht is cruciaal, want jouw product kan onbedoeld gebruikt worden voor negatieve doeleinden, zoals camera's voor surveillance.

STAP 4: Bepaal per product, dienst en grondstof het land van herkomst en vervoer

Vraag intern na voor welke producten en grondstoffen het land van herkomst al bekend is. Is die informatie niet beschikbaar? Neem dan contact op met je leveranciers en ga in gesprek over herkomst en vervoersroutes.

TIP UIT DE PRAKTIJK: BEGIN KLEIN

Het volledig in kaart brengen van je keten kan een flinke klus zijn, zeker als je veel verschillende producten, grondstoffen en diensten hebt. Als er budget is, kun je overwegen om dit werk uit te besteden aan een gespecialiseerde organisatie.

Heb je die ruimte niet? Focus dan eerst op de producten of diensten:

- Met de grootste volumes.
- Die uit risicolanden afkomstig zijn of daar worden geconsumeerd.
- Waarvan je al weet dat ze extra aandacht nodig hebben.

2B: Identificeer (potentiële) mvo-risico's

Om effectief risicomanagement uit te voeren, is een gedetailleerde risicoanalyse essentieel. Hiermee breng je in kaart welke mvo-risico's zich kunnen voordoen in de toeleveringsketen op basis van de lijst van leveranciers, grondstoffen en ingrediënten die je in stap 2A hebt opgesteld. Deze risico's hangen nauw samen met het type product, het land van herkomst en de specifieke kenmerken van de leveranciers.

Door de informatie uit stap 2A over landen, producten en leveranciers te combineren in één overzicht, krijg je een helder beeld van de situatie. Vul dit overzicht aan met informatie uit eigen onderzoek, ervaringen en externe bronnen. Dit overzicht vormt de basis om in stap 2C prioriteiten te stellen en risico's gericht aan te pakken.

Hoe identificeer je MVO-risico's?

Volg deze twee stappen om inzicht te krijgen in mogelijke en daadwerkelijke risico's in je keten:

1: Breng potentiële risico's per land in kaart

Begin met het identificeren van de internationale mvo-risico's die samenhangen met jouw producten, diensten of grondstoffen en de landen van herkomst. MVO Nederland biedt hiervoor een handige tool: de **MVO Risico Checker**.

- Ga naar mvoorisicochecker.nl.
- Vul het product, de dienst of grondstof én het land van herkomst of export in.
- Ontvang een pdf-rapport met een overzicht van potentiële risico's per sociaal en ecologisch thema.
- Herhaal dit proces voor alle producten, grondstoffen en diensten die je in stap 2A hebt geselecteerd.

2: Onderzoek de daadwerkelijke risico's in je toeleveringsketen

Gebruik de informatie uit de MVO Risico Checker om gericht naar daadwerkelijke risico's te kijken. Leveranciers vormen een belangrijk startpunt. Houd bij je onderzoek de volgende tips in gedachten.

- **Werk met vertrouwde leveranciers:** begin met leveranciers waarmee je regelmatig contact hebt en al langere tijd samenwerkt. Vraag hen of zij bepaalde mvo-risico's herkennen.
- **Gebruik bestaande certificeringen:** leveranciers die met managementsystemen en certificeringen werken, beschikken vaak over auditrapporten waarin relevante risico's worden beschreven.
- **Schakel externe specialisten in:** organisaties zoals ngo's of multistakeholder-initiatieven bieden vaak waardevolle inzichten in specifieke regio's of risicothema's. Zoek online naar rapporten en overweeg samenwerking.
- **Bezoek productielocaties:** als het mogelijk is, bezoek productiefaciliteiten om een beter beeld te krijgen van de werkomstandigheden. Praat met de medewerkers waar mogelijk. Werk samen met lokale partijen of vakbonden om cultuurverschillen en mogelijke schijnrepresentaties te overbruggen. Ook ambassades kunnen nuttige informatie en ondersteuning bieden.
- **Gebruik meerdere bronnen:** controleer of de MVO Risico Checker aanvullende informatie biedt over risico's. Hoe vaker een risico in meerdere bronnen wordt genoemd, hoe groter de kans dat dit een daadwerkelijk risico is.

TIP UIT DE PRAKTIJK: BEGIN MET STRATEGISCHE LEVERANCIERS

Bij een groot aantal producten en leveranciers kun je prioriteren door je eerst te richten op de meest strategische leveranciers. Dit zijn leveranciers met een hoog inkoopvolume en langdurige samenwerkingsrelaties.

2C: Prioriteer mvo-risico's

Niet alle potentiële en daadwerkelijke negatieve gevolgen in de toeleveringsketen zijn direct aan te pakken. Daarom is het verstandig prioriteiten te stellen. Hoewel je uiteindelijk alle mvo-risico's moeten aanpakken, helpt prioriteren om een gerichte en haalbare aanpak te ontwikkelen. Doe dit op basis van twee kernvragen:

1. Hoe waarschijnlijk is het dat het negatieve effect zich voordoet?

De waarschijnlijkheid van een risico heb je in stap 2B onderzocht. Gebruik de inzichten uit die analyse om te beoordelen welke risico's het meest waarschijnlijk zijn in jouw keten.

2. Hoe ernstig is de negatieve impact van dit risico?

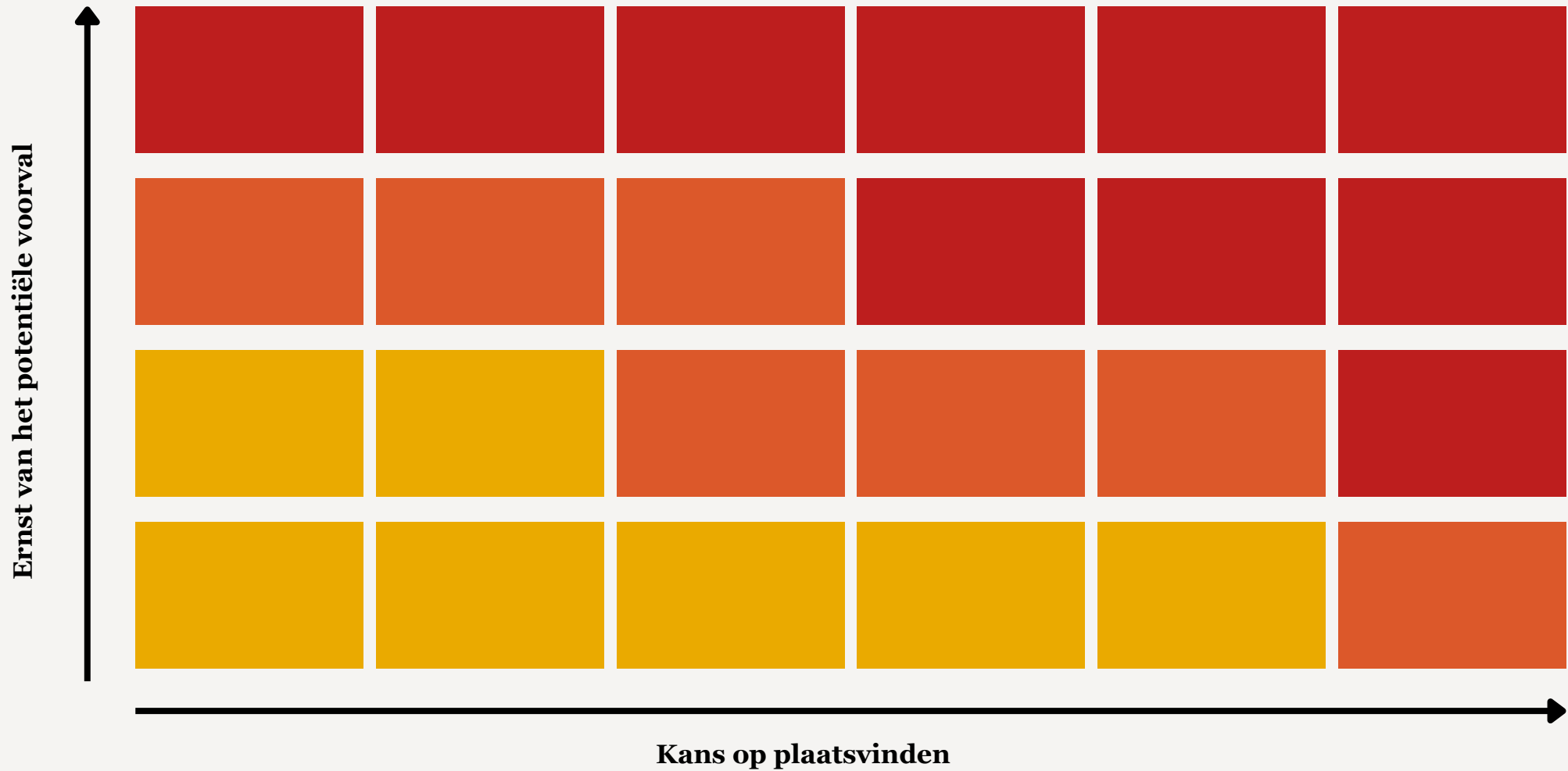
De **UN Guiding Principles** definiëren drie criteria voor de ernst van een mensenrechtenrisico. Deze criteria zijn ook relevant voor het inschatten van milieurisico's:

- **Schaal:** wat is de negatieve impact op de mensenrechten of het milieu?
- **Reikwijdte:** hoeveel mensen worden getroffen of wat is de omvang van de milieuschade?
- **Onomkeerbaarheid:** kunnen de getroffen personen volledig worden hersteld in hun oorspronkelijke situatie? Dit criterium weegt het zwaarst bij het bepalen van de ernst.

Omdat informatie over deze criteria vaak beperkt is, is het belangrijk om lokale, onafhankelijke bronnen te raadplegen. Vraag bijvoorbeeld lokale organisaties, vakbonden of experts om de situatie te beoordelen en hun perspectief te delen.

Bij twijfel geldt: **ernst is doorslaggevend.**

Gebruik onderstaande grafiek om de risico's te plotten.

STAP 3: STOP, VOORKOM EN BEPERK NEGATIEVE GEVOLGEN

In deze stap identificeer je de acties die jouw organisatie moet ondernemen om mvo-risico's in de toeleveringsketen aan te pakken. Hieruit volgt een actieplan met duidelijke doelen om negatieve impact in de keten te verminderen.

3a: Bepaal betrokkenheid en benodigde actie

In deze stap bepaal je hoe jouw organisatie betrokken is bij mvo-risico's en welke acties daaruit voortvloeien. Jouw positie in de toeleveringsketen bepaalt de beste aanpak. Elke schakel in de keten draagt namelijk op een unieke manier bij aan mogelijke negatieve impact.

De **OESO-richtlijnen** onderscheiden drie vormen van betrokkenheid bij negatieve impact:

- **Directe oorzaak.** Jouw organisatie is direct verantwoordelijk voor een negatieve impact door haar activiteiten.
- **Bijdrage aan impact.** Samen met andere organisaties of door je eigen activiteiten, zoals je inkoop, ontwerp of distributiepraktijken draag je bij aan negatieve impact.
- **Betrokkenheid via een andere organisatie.** Jouw organisatie is indirect betrokken bij negatieve impact via een zakenpartner.

Er zijn ook drie typen actie die je kunt ondernemen:

- **Beperken** van de huidige negatieve impact.
- **Voorkomen en verminderen** van toekomstige negatieve impact.
- **Compensatie** bieden en waar mogelijk herstellen van negatieve impact (zie ook stap 6).

Hieronder een overzicht hoe verantwoording en betrokkenheid zich verhouden tot de verwachte actie van een bedrijf.

3b: Maak een actieplan met jouw ketenpartners

Het actieplan is erop gericht om negatieve impact te beperken en toekomstige impact te voorkomen. Allereerst een verdiepende analyse van de oorzaak van de risico's. Dit is op basis van een diepe analyse naar de oorzaken van de misstanden, gesprekken met belanghebbenden, de mogelijkheden om invloed uit te oefenen en actiepunten voor herstel van eerder geleden schade.

- **Identificeer oorzaken:** onderzoek wat in jouw processen de negatieve impact veroorzaakt. Herstel en compenseer deze impact en werk aan structurele verbeteringen.
- **Gebruik beschikbare tools:** maak gebruik van bijvoorbeeld het MVO Risico Checker-rapport uit stap 2 voor advies over het aanpakken van specifieke risico's.
- **Betrek ketenpartners:** ga in gesprek met leveranciers, vakbonden en andere betrokkenen. Hoe korter de keten, hoe meer transparantie en invloed.

Daarnaast is het belangrijk om afspraken te maken met ketenpartners en belanghebbenden:

- **Contracten:** bouw langdurige relaties op door langlopende contracten af te sluiten.
- **Leverancierscode:** stel een leveranciers- of gedragscode op, inclusief MVO-bepalingen, en bespreek deze met jouw leveranciers.
- **Registratie:** moedig leveranciers aan om hun MVO-prestaties te registreren.
- **Contact en monitoring:** bezoek leveranciers regelmatig en beoordeel hun sociale en milieuprestaties.
- **Klachtenmechanisme:** zorg voor toegankelijke klachtenprocedures voor interne en externe belanghebbenden.

Bedenk dat **om invloed uit te oefenen** in veel gevallen je niet de enige partij bent die met een specifieke leverancier samenwerkt. Door samenwerking met andere organisaties kun je je invloed vergroten.

- Sluit je aan bij branche-initiatieven, zoals het Sustainable Trade Initiative (IDH), dat zich richt op duurzaamheid in internationale ketens. Of Multi-stakeholder-initiatieven zoals de convenanten van de SER.
- Werk samen met andere afnemers en NGO's om gezamenlijke audits of onderzoeksmissies te organiseren.

Bij negatieve impact die je niet volledig kunt herstellen, zoals ernstige milieuschade of bedrijfsongevallen, kun je:

- **Compensatie bieden:** financiële vergoedingen of andere vormen van compensatie inzetten.
- **Herstelplannen opstellen:** gebruik richtlijnen, zoals de checklist van de SER, om een plan te maken voor schadeherstel.

TIP UIT DE PRAKTIJK

Maak meetbare afspraken met leveranciers: stel Corrective Action Plans (CAPs) op. Online zijn veel voorbeelden beschikbaar.

Gebruik certificering: voor kleinere volumes of facilitaire producten kan certificering een goede eerste stap zijn. De **ITC Standards Map** biedt informatie over meer dan 210 standaarden en certificeringen.

STAP 4: MONITOR DE DOELTREFFENDHEID VAN JE ACTIES

In stap 4 draait alles om het opvolgen en bijsturen van je mvo-inspanningen. Het is belangrijk dat je regelmatig de voortgang evalueert en waar nodig bijstuurt. Hiervoor zijn het opstellen van SMART-doelen essentieel. Audits kunnen hierin ondersteunen, maar pas op met het beëindigen van een relatie met een ketenpartner bij problemen, dit kan negatieve effecten hebben voor bijvoorbeeld de werknemers. In plaats daarvan zoek je actief naar manieren om duurzame veranderingen te realiseren.

1. Evaluatie van risicoanalyse

Ga regelmatig na of de risicoanalyse die je hebt uitgevoerd nog steeds representatief is voor de huidige situatie. Het is belangrijk om deze analyse periodiek bij te werken. Dit kan door:

- Het gesprek aan te gaan met belanghebbenden.
- Het lezen van auditrapporten.
- De **MVO Risico Checker** opnieuw in te vullen en te zorgen dat je op de hoogte blijft van nieuwe ontwikkelingen.
- Het vastleggen van momenten waarop je de risicoanalyse zult evalueren.

2. Monitoring

Om te beoordelen of je voortgang boekt, meet je de resultaten van je mvo-beleid. Het stellen van concrete doelen is essentieel, en deze doelen moeten **SMART** zijn: specifiek, meetbaar, actiegericht, resultaatgericht en tijdsgebonden. Dit maakt het mogelijk om de voortgang te volgen en rapporteren. Voorbeelden van SMART-doelen:

- We kopen x% duurzaam gecertificeerde grondstoffen in binnen xx jaar.
- We hebben x% leverancierscodes ondertekend voor eind 2025.
- We voeren x% van de audits uit in de komende drie jaar.

Audit of geen audit?

Audits kunnen een nuttig instrument zijn om de voortgang in de keten te volgen. Ze helpen bij het identificeren van risico's en het meten van de voortgang. Echter, houd rekening met de beperkingen van audits:

- Ze geven alleen de status weer op de dag van de audit.
- Onervaren auditors of een corrupte omgeving kunnen de resultaten beïnvloeden.

Het is ook belangrijk om een **Corrective Action Plan (CAP)** te gebruiken om verbeteringen door te voeren op basis van de auditresultaten.

3. Niet-naleving

Wat doe je als een leverancier niet voldoet aan de gestelde eisen in bijvoorbeeld de gedragscode? Dit vereist duidelijke afspraken vooraf. Zorg ervoor dat leveranciers de kans krijgen om zich te verbeteren, en bied hulp aan wanneer dat nodig is. Het beëindigen van een relatie moet het laatste antwoord zijn. Leveranciers voldoen vaker aan eisen wanneer er sprake is van eerlijke handelsvoorwaarden en redelijke prijzen, en wanneer er een goede werkrelatie is opgebouwd.

4. Impact meten

Het is belangrijk om niet alleen de voortgang van je acties te meten, maar ook de daadwerkelijke impact op de verduurzaming van de keten. Vragen die je jezelf kunt stellen:

- Is de biodiversiteit verbeterd?
- Hebben je acties bijgedragen aan CO₂-reductie?
- Zijn de boeren daadwerkelijk beter af?
- Zijn de arbeidsomstandigheden echt verbeterd?

Het meten van deze impact kan complex zijn, zeker voor mkb-bedrijven, en vereist vaak samenwerking met onderzoekers, certificerende instellingen, keurmerkhouders en overheden. Vanwege wetgeving wordt er wel steeds vaker naar data gevraagd.

TIP UIT DE PRAKTIJK

Kijk hoe anderen het aanpakken

Check hoe grote bedrijven zoals **Philips** het thema "Beyond Auditing" in hun keten aanpakken. Ze gebruiken vaak innovatieve benaderingen om verder te gaan dan traditionele audits en stellen maatregelen in voor duurzame verandering.

STAP 5: COMMUNICEER OVER BELEID, RISICO'S EN RESULTATEN

Het is belangrijk om transparant te zijn over je mvo-beleid en de voortgang daarvan, zowel naar interne als externe belanghebbenden. Dit draagt bij aan het vertrouwen en helpt bij het verbeteren van je mvo-prestaties. De rapportage hoeft niet altijd alleen over positieve resultaten te gaan, maar ook over de uitdagingen die je tegenkomt. Wetgeving zoals de CSRD vraagt om rapportage rond milieu en mensenrechten. Het is belangrijk om hier nu al op voorbereid te zijn.

1. Raadpleeg je interne en externe belanghebbenden

Zorg ervoor dat je belanghebbenden betrokken blijven bij je aanpak. Vraag hen wat ze verwachten van je bedrijf op het gebied van duurzaamheid en rapportage. Publiceer je voortgang bijvoorbeeld via:

- Nieuwsbrieven
- Social media (LinkedIn, website)
- Jaarverslagen of impactrapporten

2. Transparantie

Zorg voor transparantie in je rapportages. Gebruik de **KPI's** die je hebt vastgesteld om je mvo-prestaties concreet te maken en koppel dit aan je plan voor vooruitgang. Transparantie helpt bij het opbouwen van vertrouwen, vooral bij belanghebbenden zoals financiers en consumenten.

3. Publieke verantwoording

Bepaal hoe je publiekelijk verantwoording wilt afleggen. Dit kan bijvoorbeeld via:

- Een jaarlijks duurzaamheidsverslag.
- Informatie op je website of via een speciale brochure.
- Formele rapportage, zoals het **UNGP Reporting Framework** of de **Global Reporting Initiative (GRI)** standaard.

TIP UIT DE PRAKTIJK

Rapportage wordt verplicht, dus begin nu

Met de invoering van de **Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)** wordt het verplicht voor veel bedrijven om over duurzaamheid te rapporteren. Bereid je voor, want het is waarschijnlijk dat ook jij en je leveranciers deze rapportageverplichtingen zullen moeten nakomen.

STAP 6: ZORG VOOR HERSTELMAATREGELEN OF WERK HIERAAN MEE

Een cruciaal onderdeel van de OESO-richtlijnen is dat bedrijven verantwoordelijkheid moeten nemen voor het herstel van negatieve milieueffecten en schendingen van mensenrechten en arbeidsrechten in hun waardeketen. De mate van verantwoordelijkheid is afhankelijk van de betrokkenheid bij de impact.

Klachten en herstel

Elk bedrijf moet een robuust **klachtenmechanisme** hebben dat toegankelijk is voor zowel interne als externe belanghebbenden, zoals medewerkers, leveranciers, klanten en ngo's. Het mechanisme moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Het is bekend bij alle medewerkers, inclusief medewerkers van leveranciers.
- Het is gemakkelijk toegankelijk voor iedereen.
- Het wordt vertrouwd door de medewerkers.
- Het biedt bescherming voor klokkenluiders.
- Het bevat een centrale registratie van ontvangen meldingen en de afhandeling ervan.

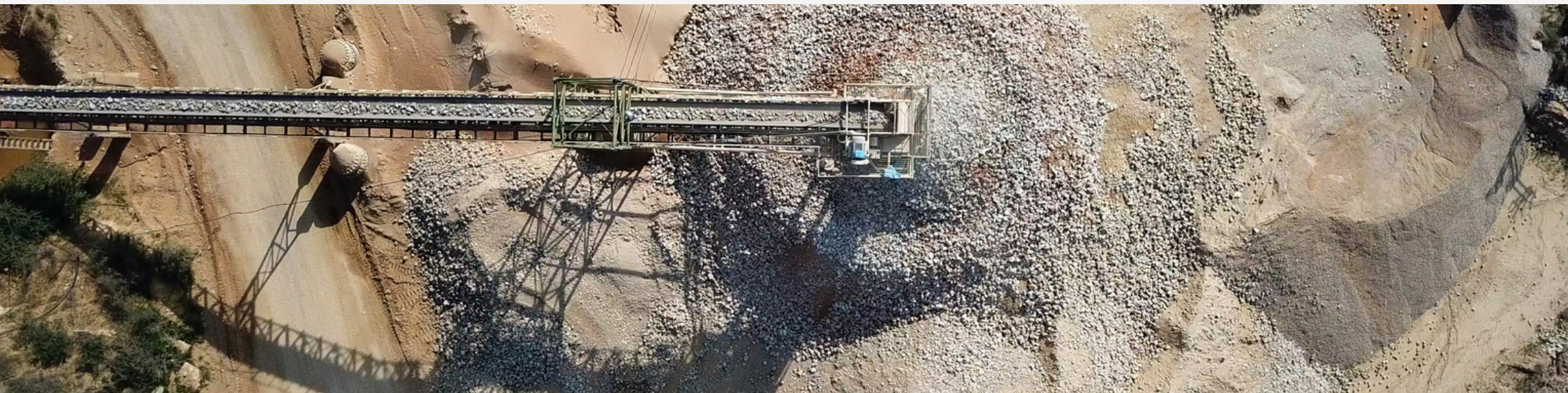
Je kunt ook kiezen voor een collectief klachtenmechanisme via een CAO of andere initiatieven, bijvoorbeeld door aan te sluiten bij **externe klachtenmechanismen** die vaak door certificerende instellingen worden aangeboden. Controleer of dit systeem toegankelijk is voor ketenactoren, zoals leveranciers, werknemers, klanten, ngo's en vakbonden. Dit is essentieel, omdat een goed klachtensysteem de basis vormt voor IMVO.

Toegang tot herstel

Hoe verder je terug in de keten gaat, des te moeilijker het kan zijn voor gedupeerden om direct bij jou terecht te komen. Als jouw betrokkenheid beperkt is tot een **gelieerd zijn aan** impact, ben je niet verplicht om herstel te bieden, maar je moet wel je invloed aanwenden. Toch kun je nog steeds alert blijven op de verantwoordelijkheid van andere ketenactoren dichterbij het probleem.

TIPS UIT DE PRAKTIJK

Certificerende instellingen en keurmerken hebben vaak externe klachtenmechanismen. Het kiezen van gecertificeerde leveranciers kan je helpen om te controleren of een robuust klachten- en herstelmechanisme aanwezig is.

OVER AAN DE SLAG MET DUE DILIGENCE

Aan de slag met due diligence maakt deel uit van een stappenplanserie van MVO Nederland, beschikbaar voor partners. Het stappenplan en de tips uit de praktijk in dit stappenplan zijn gebaseerd op de projecten en activiteiten die MVO Nederland uitvoert.

OVER MVO NEDERLAND

MVO Nederland stuurt de transitie naar de duurzame economie binnen de grenzen van natuur en maatschappij met het grootste duurzame bedrijvensnetwerk van Nederland. Voor een duurzame economie moet het huidige systeem op de schop. Wij stimuleren en ondersteunen bedrijven om hieraan bij te dragen. Daarnaast sporen we de overheid aan om duurzaam ondernemen de standaard te maken. Meer informatie: www.mvonederland.nl.

OVER MVO STEUNPUNT

Dit stappenplan is ontwikkeld in samenwerking met het MVO-steunpunt van de Nederlandse overheid. Dit programma wordt uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in opdracht van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Het MVO-steunpunt helpt bedrijven met internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen en due diligence.

BLIJF OP DE HOOGTE

Verder aan de slag met duurzaam ondernemen? En op de hoogte blijven van wat je kunt doen? Meld je dan aan voor de nieuwsbrief van MVO Nederland en ontvang maandelijks een update. www.mvonederland.nl/nieuwsbrief.